

RANNU VALLA ARENGUKAVA 2010-2016

EELNÕU 28.01.2010 seisuga

RANNU 2010

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. OLUKORRA ÜLEVAADE	4
1.1. ASEND JA TERRITOORIUM	4
1.2. RAHVASTIK JA ASUSTUS	5
1.3. TÖÖHÕIVE JA ETTEVÕTLUS	6
1.4. KOGUKONNA SOTSIAALNE ORGANISEERUMINE	6
1.5. KOHALIKU OMAVALITSUSE JUHTIMINE	6
1.6. KOHALIKUD ARENGUDOKUMENDID	7
1.7. KOHALIK EELARVE JA INVESTEERINGUD	8
2. SWOT-ANALÜÜS	10
3. MISSIOON JA VISIOON	11
3.1. ORGANISATSIOONI MISSIOON JA PÕHIVÄÄRTUSED	11
3.2. VISIOON	11
4. PEAMISED INVESTEERINGUD JA TEGEVUSED 2010-2016	12
5. VALDKONDLIKUD EESMÄRGID JA TEGEVUSKAVA 2010-2016	13
5.1. ETTEVÕTLUS	13
5.2. HARIDUS	14
5.3. KULTUUR	16
5.4. SOTSIAALVALDKOND	18
5.5. TEED JA ÜHISTRANSPOORT	19
5.6. ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS	20
5.7. TURVALISUS	21
5.8. KESKKOND	22
5.9. NOORSOOTOÖ	23
5.10. SPORT JA VABA AJA TEGEVUSED	24
5.11. KÜLALIIKUMINE JA VABAÜHENDUSTE TEGEVUS	25
5.13. VALLA ÜLDINE ARENG JA JUHTIMINE	28
6. ARENGUKAVA TÄITMINE JA SEIRE	29
7. RANNU VALLA EELARVESTRAATEEGIA AASTATEKS 2010-2014	30
7.1. TULUD 2010-2014	30
7.2. KULUD 2010-2014	31
7.3. KULUD 2009-2014	32

SISSEJUHATUS

Lähtealus koostamisele

Arengukava on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgid määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Arengu kavandamine ja arengukava kui dokumendi koostamine on kohaliku võimu õigus ja kohustus. Kaasaja nõuetele vastav omavalitsusüksuse arengu kavandamine on demokraatlik, kõigile avatud ja hästi korraldatud protsess. Kehtiva arengukava ülevaatamine ja selles muudatuste tegemine sai alguse Rannu Valla Lehes ja Rannu valla veebilehel 2009. a detsembris ilmunud teadaannetest arengukava koostamise kohta. Samal ajal alustasid volikogu komisjonid tööd arengukava koostamiseks. Aja nõuetele vastav arengukava toob perspektiivis kiiremini lähemale tasakaalustatud elukeskkonna ja kogukonna majandusliku kindluse.

Arengukavade koostamisest Rannu vallas

Arengukavade koostamise Rannu vallas võib jagada kahte perioodi, 1992-2000 ja 2001-2009. Esimesel perioodil oli arengukavaks 1992. a koostatud arengukava. Teise perioodi käigus muutus oluliselt arengukava vorm ja sisu. Arengukavast sai õigusakt ja konkreetne kava valla eelarve koostamiseks ning peale Eesti liitumist Euroopa Liiduga ka oluline dokument väliste finantsvahendite taotlemiseks erinevate valdkondade projektide teostamiseks. Aastatel 2001-2009 koostatud arengukavad on olnud lisaks eeltoodud mõjudele ka tugevdanud omavalitsuse organisatsioonilist külge ja koostöövõimet. Lisaks valla arengukavale on vallavolikogu poolt kehtestatud ka valdkondlikud arengukavad, millest on antud lühiülevaade käesolevas arengukavas.

Arengukava ülesehitus

Käesoleva arengukava esimeses osas on antud ülevaade Rannu valla paiknemisest, elanikest, ajaloolisest kujunemisest, ettevõtlusest ja tööhõivest, kogukonna sotsiaalsest organiseerumisest, omavalitsusüksuse juhtimisest, kohalikest arengudokumentidest ja omavalitsusüksuse eelarvest.

Arengukava teine osa on SWOT-analüüs. Kolmas osa käsitleb missiooni ja visiooni. Missioon kirjeldab organisatsiooni tegevuse olemust ja põhjendab selle olemasolu vajalikkust pikemas perspektiivis. Selle abil tuuakse välja organisatsiooni peamised rollid ja vastavad tegevusvaldkonnad. Visioon on tulevikus saavutatav olukord, eesmärgi täitumine, ideaali kirjeldus. Visiooni kirjeldamine on vajalik, et oleks selge kuhu suunas liikuda ja mida peab omavalitsusüksus selleks tegema, milliseid vahendeid kasutama ja milliseid jätma kõrvale.

Neljandas osas on arengukava koostamise arutelude ja avalike koosolekute tulemusena esiletõstetud suuremad investeeringud. Viies osa arengukavast on valdkondlikud eesmärgid, mille poole omavalitsusüksus arengus soovib jõuda. Arengu kavandamisel on eesmärgid vajalikud, et oleks selge, mis aja jooksul ja milleni soovib omavalitsus jõuda. Eesmärgid on antud valdkondlikult ja iga valdkonna alapeatükis on antud tegevuskava ja investeeringud eesmärkide elluviimiseks arengukava aastatel. Kuuendas osas on ülevaade arengukava täitmisest ja selle kontrollimisest. Arengukaval on lisad, mis täiendavad arengukava teatud valdkondade lahtimõtestamisel. Seitsmes osa on valla eelarvestrateegia aastateks 2010-2014. Eelarvestrateegia on lähiaastate prognoos valla eelarve tulude ja kulude kohta. Arengukavaga koos kinnitab volikogu ka lähiaastate 2010-2013 investeeringute kava.

Arengukavas kasutatud mõisted

Areng - muutuste protsess, millel puudub ühtne määratlus. Tavaliselt tähistab sõna areng positiivseid muutusi.

Arengu eeldused - olemasolevad omavalitsuse ressursid, mida saab kasutada soovitud arengueesmärkide saavutamiseks.

Arengukava – valla arengukava on dokument, mis sätestab valla sotsiaalmajandusliku olukorra ning keskkonna seisundi, arengu põhisuunad ja infrastruktuuri arenemise alused.

Ettevõtja – iseseisev majandusüksus, füüsilisest isikust ettevõtja või äriühing.

Investeering - kulutus, mida tehakse eesmärgi saavutamiseks arenguprotsessis.

Külaliikumine – vabaihenduse ja territoriaalsuse põhimõttel toimiv rahvaliikumine.

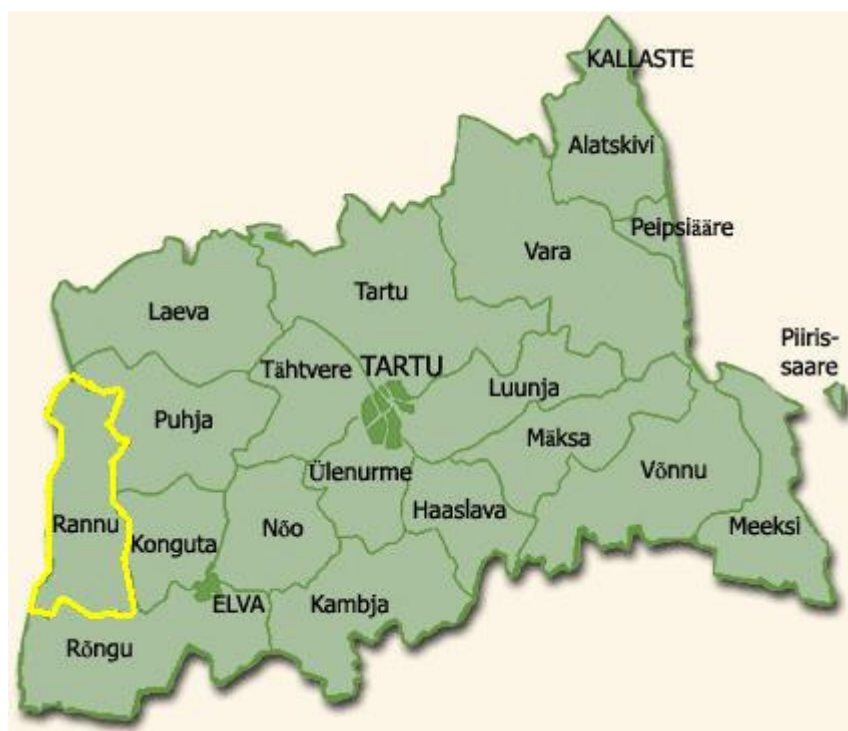
SWOT-analüüs – meetod protsessi, nähtuse, olukorra vms eri külgede analüüsiks. Tuleneb ingliskeelsete sõnade (strengths 'tugevused', weaknesses 'nõrkused', opportunities 'võimalused', threats 'ohud') algustähtedest.

Tegevuskava – arengukavast tulenev tegevuste loetelu, mille alusel tagatakse valla ja organisatsiooni areng.

Visioon - soovitud seisund, mille poole tegevuse kaudu püüeldakse.

1. OLUKORRA ÜLEVAADE

1.1. Asend ja territoorium

Joonis 1. Rannu valla asukoht Tartu maakonnas

Rannu vald paikneb Tartu maakonna lääneosas Võrtsjärve idakaldal. Vald piirneb põhjas Kolga-Jaani, idas Puhja ja Konguta ning lõunas Rõngu vallaga. Valla läänepiiril on Võrtsjärv. Võrtsjärv on Eesti suurim siseveekogu. Valla pindala on 158,1 km². Asustustihedus on 10,9 elanikku 1 km² kohta. Koos Võrtsjärvest Rannu valla territooriumile jääva osaga on territooriumi suuruseks 243,7 km².

1.2. Rahvastik ja asustus

Elanike arv on 1745 inimest (01.01.2010. a seisuga). Vallas on 19 asulat, 17 küla ja 2 alevikku. Rannu vallas on Tartu Maavalitsuse poolt koostatud Tartumaa sotsiaalse infrastruktuuri planeeringu alusel kaks kanti – Sangla kant ja Rannu kant. Kant on asustuse kooslus, mille elanikel on ühine meie-tunne. Selle alusel võib kandiks pidada ka Vehendi külas asuvat Limnoloogia piirkonda ja Kureküla alevikku.

Asula nimi	Elanike arv
Rannu alevik	444
Ervu küla	162
Kureküla alevik	142
Kaarlijärve küla	140
Väike-Rakke küla	118
Neemisküla küla	100
Vehendi küla	94
Kulli küla	83
Suure-Rakke küla	73
Noorma küla	57
Järveküla küla	56
Vallapalu küla	51
Paju küla	45
Verevi küla	38
Koopsi küla	31
Kipastu küla	28
Tamme küla	27
Sangla küla	26
Utukolga küla	17
KOV täpsusega	13
Kokku	1745

Tabel 1. Elanike paikkondlik asustus külade kaupa 01.01.2010

Aasta	Sünnid	Elanike arv
1989	34	2104
1990	33	2098
1991	31	2073
1992	28	2055
1993	23	2109
1994	28	2140
1995	23	2138
1996	20	2103
1997	21	2086
1998	19	2053
1999	15	2058
2000	15	1975
2001	13	1932
2002	15	1898
2003	14	1837
2004	18	1753
2005	15	1760

2006	11	1758
2007	11	1766
2008	19	1740
2009	24	1745
2010		1745

Tabel 2. Elanike ja sündide arv 20 aasta jooksul**1.3. Tööhõive ja ettevõtlus**

Rannu vallas on 1052 tööealist (vanuses 19-62) elanikku. Töötuid on 01.01.2010. a seisuga 62. Töötuse määr on 5 %. Töötute arv on aastal 2009 jooksul kahekordistunud. Äriregistri andmetel on Rannu vallas registreeritud 64 osaiühingut, 1 usaldusühing ja 55 füüsilisest isikust ettevõtjat. Enamus töökohtadest on seotud põllumajanduse ja teenindava sektoriga.

1.4. Kogukonna sotsiaalne organiseerumine

Äriregistri andmetel on Rannu vallas registreeritud 28 mittetulundusühingut, mille hulgas on 8 korteriühistus, 5 maaparandusühistus, 2 suvilaühistus ja 2 jahiseltsi. Ühingute arv ei ole kindlasti selle valdkonna olukorda iseloomustavaks ainukeseks näitajaks, kuid elanike ja asulate arvu ning kantide olemasolu ja külade eripära arvestades on tegemist tagasihoidliku organiseerumisega. Vabaiühenduste puudumine või liialt tagasihoidlik tegutsemine paistab välja ka seniste arengukavade koostamise praktikast ja tulemustest. Koostöö olemasolevate mittetulundusühingute ja omavalitsuse vahel on olnud positiivne omavalitsuse poolt vaadatuna. Vabaiühenduste võrgustik ja ühendustevaheline sisuline koostöö on kasutamata arenguvõimalus.

1.5. Kohaliku omavalitsuse juhtimine

Rannu vallavolikogu ja vallavalitsus on Rannu valla juhtimisorganid. Rannu vallavolikogu on 11 liiget. Volikogus on 5 alatist komisjoni: revisjonikomisjon (3 liiget), eelarve- ja arengukomisjon (5 liiget), haridus- ja kultuurikomisjon (7 liiget), sotsiaal- ja tervishoiu komisjon (5 liiget) ning planeeringu- ja keskkonnakomisjon (5 liiget). Iga komisjon tegutseb oma pädevusvaldkonna küsimustega. Komisjon kujundab volikogu otsuste ja määruste sisu ning aitab vallavalitsusel lahendada küsimusi, kus on vajalik komisjoni seisukoht. Volikogu komisjonidesse kuulub kokku 20 isikut. Vallavalitsus on 3-liikmeline. Kokku töötab vallavalitsuses 5 teenistujat ja 5 töötajat. Kokku töötab omavalitsuses 83 inimest.

Nimi	Liikmete arv	Teenistujaid kokku	Töötajaid vallavalitsuse alluvuses kokku
Rannu Vallavolikogu	11	-	-
Rannu Vallavalitsus	3	5	5

Tabel 3. Rannu valla juhtimisorganid

Nimi	Osutatav teenus ja ülesanne	Töötajate arv
Rannu Keskkool	Haridus, põhihariduse ja üldkeskhariduse teenuse osutamine	204 õpilast 14 töötajat 29 õpetajat
Rannu Lasteaed	Haridus, koolieelse alushariduse ja lastehoiu teenuse osutamine	64 last 18 töötajat
Rannu Rahvamaja	Kultuur, vaba aja teenuste ja huvihariduse osutamine	9
Rannu Raamatukogu	Kultuur, rahvaraamatukogu teenuste osutamine	1

Kureküla Raamatukogu	Kultuur, rahvaraamatukogu teenuste osutamine	1
Sangla Raamatukogu	Kultuur, rahvaraamatukogu teenuste osutamine	1

Tabel 4. Rannu valla hallatavad asutused ja nende poolt osutatavad avalikud teenused

Nimi	Valla osalus (%) ja/või staatus	Osutatav teenus
AS Emajõe Veevõrk	Kaasaksionär, 1,7 % aktsiaid	Ühisveevõrgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamine
Võrtsjärve Sihtasutus	Kaasasutaja	Võrtsjärve piirkonnas turismi arendamine
MTÜ Võrtsjärve Ühendus	Kaasasutaja ja liige	MTÜ piirkonna igakülgne arendamine ühistegevuse kaudu
MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond	Kaasasutaja ja liige	MTÜ piirkonnas kalanduse ja selle tugiteenuste arendamine
MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	Kaasasutaja ja liige	Omavalitsuste maakondliku ühistegevuse korraldamine
MTÜ Eesti Maaomavalitsuste Liit	Kaasasutaja ja liige	Omavalitsuste üleriikliku ühistegevuse korraldamine

Tabel 5. Rannu valla kaasomandis olevad ettevõtted. Rannu valla (kaas)asutatud sihtasutused ja mittetulundusühingud

1.6. Kohalikud arengudokumendid

Arengudokumentidel on oluline osa kohaliku omavalitsuse organisatsioonis. Valla koostatud ja kehtestatud arengudokumentide puhul eeldatakse nende omavahelist kooskõla. Arengudokumendid ja üldplaneering peavad olema samuti kooskõlas. Rannu valla üldplaneering on kehtestatud 2003. aastal. Rannu valla arengudokumentideks on 01.01.2010. a seisuga:

Rannu valla arengukava 2009-2015

Rannu valla arengukava 2009-2015 koostati 2008. aastal. Arengukava koostamine toimus ajal, kui majanduse jahtumine ja tagasikäik ei olnud veel alanud. Mitmed mõtted ja ideed võeti üle eelmisest arengukavast ja neid täiendati. Täpsustati investeeringute suurust ja võimalikke rahastusallikaid. Kokkuvõttes oli tegemise hetkel parima võimaliku arengu kavandamise dokumendiga, mis vallavalitsus, volikogu ja partnerid koostasid.

Rannu valla jäätmemajanduse arengukava 2008-2012

Jäätmemajanduse arengukava koostamise eesmärgid oli mitmeid. Esiteks soov valdkonna hetkeolukord fikseerida ja probleemid välja tuua. Teiseks eesmärgiks oli täita seadusest tulenev kohustus minna Rannu vallas üle korraldatud jäätmeveole. Korraldatud jäätmeveo lahenduste täpsustamine ja ülemineku legaliseerimine oli arengukava kaudu loomulik tee. Arengukavas on mitmeid eesmärgid, mis vajavad veel elluviimist.

Rannu valla ühisveevõrgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2008-2019

Ühisveevõrgi ja -kanalisatsiooni (edaspidi ÜVK) arendamine on kohaliku omavalitsuse kohustus ja ÜVK olemasolu, selle kvaliteet ja jätkusuutlikkus mõjutab otseselt elanike soovi selles piirkonnas elada ja selle piirkonnaga oma tulevik siduda. ÜVK arendamise kava koostamisel oli pragmaatilisem eesmärk. Kava olemasolust sõltus Ühtekuuluvusfondist vahendite saamine Rannu aleviku ÜVK rekonstrueerimiseks kogu asula ulatuses. ÜVK

arendamise kava sisaldab ka hajaasustuse vee ja kanalisatsiooni probleeme. ÜVK arendamise kava vajab Kaarlijärve ja Kureküla asulate osas lähiajal täpsustamist ning nende asulate võrkude jooniste ja investeeringute kavade koostamist, et kava vastaks kõigile õigusaktide nõuetele.

Rannu Keskkooli arengukava 2006-2009

Rannu kooli arengukava on koostatud 2006. aastal ja selle tegevuskava periood on tänaseks lõppenud. Kava oli oluline dokument investeeringute suunamisel ja arengut mõjutavate väiksemate kulutuste tegemisel. Kooli juhtkonnal on ülesanne arengukava üle vaadata ja koostada uus arengukava lähtudes valla arengukavast ja teistest sidusdokumentidest.

Rannu Lasteaia arengukava 2007-2010

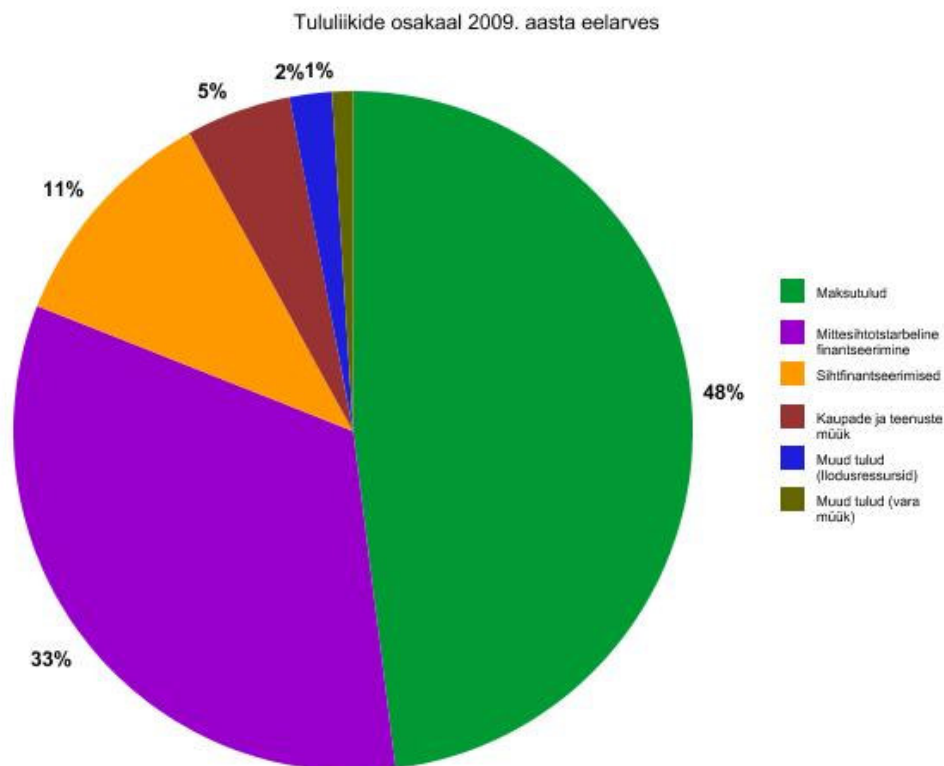
Lasteaia arengukava on koostatud 2006. aastal ja selles on määratud kuni 2010. aasta lõpuni eesmärgid ja tegevused, mis põhinevad olukorra kirjeldusel, SWOT-analüüsil, tegevuskaval. Kuna 2006. aastaks oli suured investeeringud lasteaia hoonesse tehtud, siis on arengukavas investeeringute osa tagasihoidlik. Arengukava vajab uuendamist lähtudes valla arengukavast ja alusharidust reguleerivate õigusaktides toimunud muudatustest.

Muud arengukavad

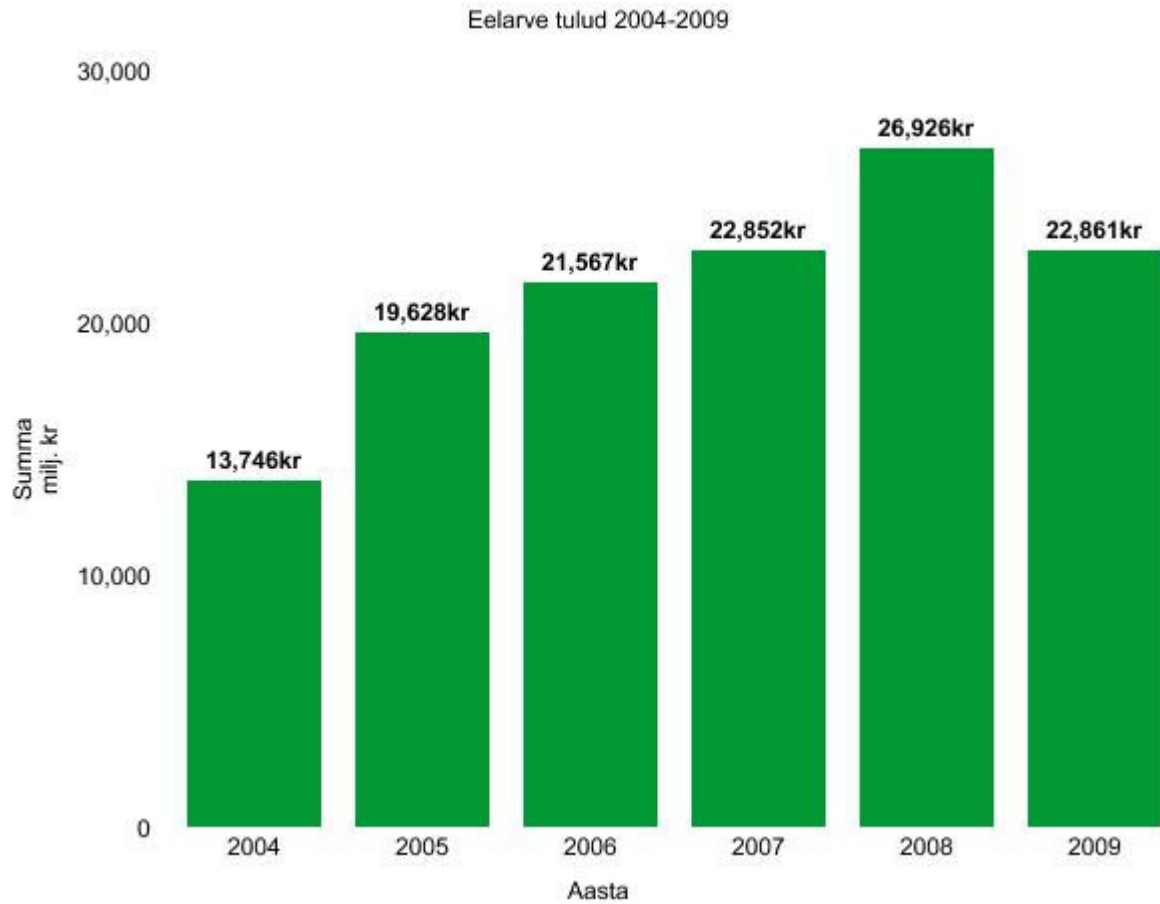
Rannu vallas ei ole 01.01.2010.a seisuga koostatud ja kehtestatud valla külade, alevike, kantide või muude territoriaalsete valla osade arengukavasid.

Rannu valda puudutavad mitmed valdkondlikud või territoriaalsed arengukavad. Olulisemad neist on Võrtsjärve piirkonna veemajanduskava. Rannu vald asub Ida-Eesti vesikonnas ja jääb peamiselt Võrtsjärve alamvesikonna territooriumile. Samuti puudutab Rannu valda maakonna jäätmemajanduse arengukava.

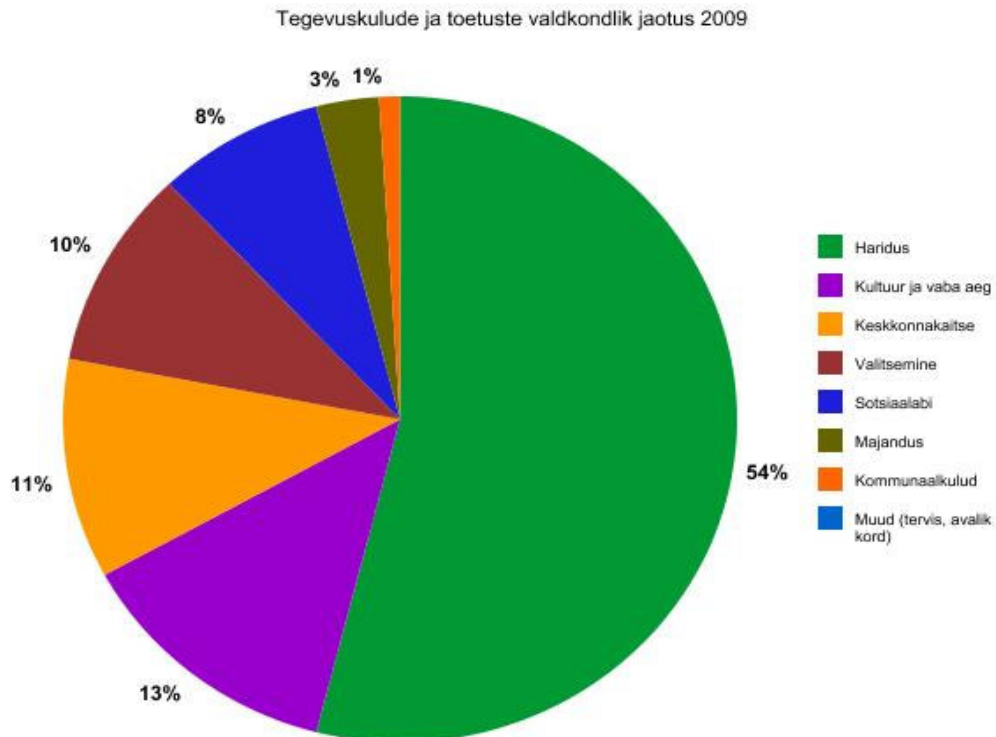
1.7. Kohalik eelarve ja investeeringud

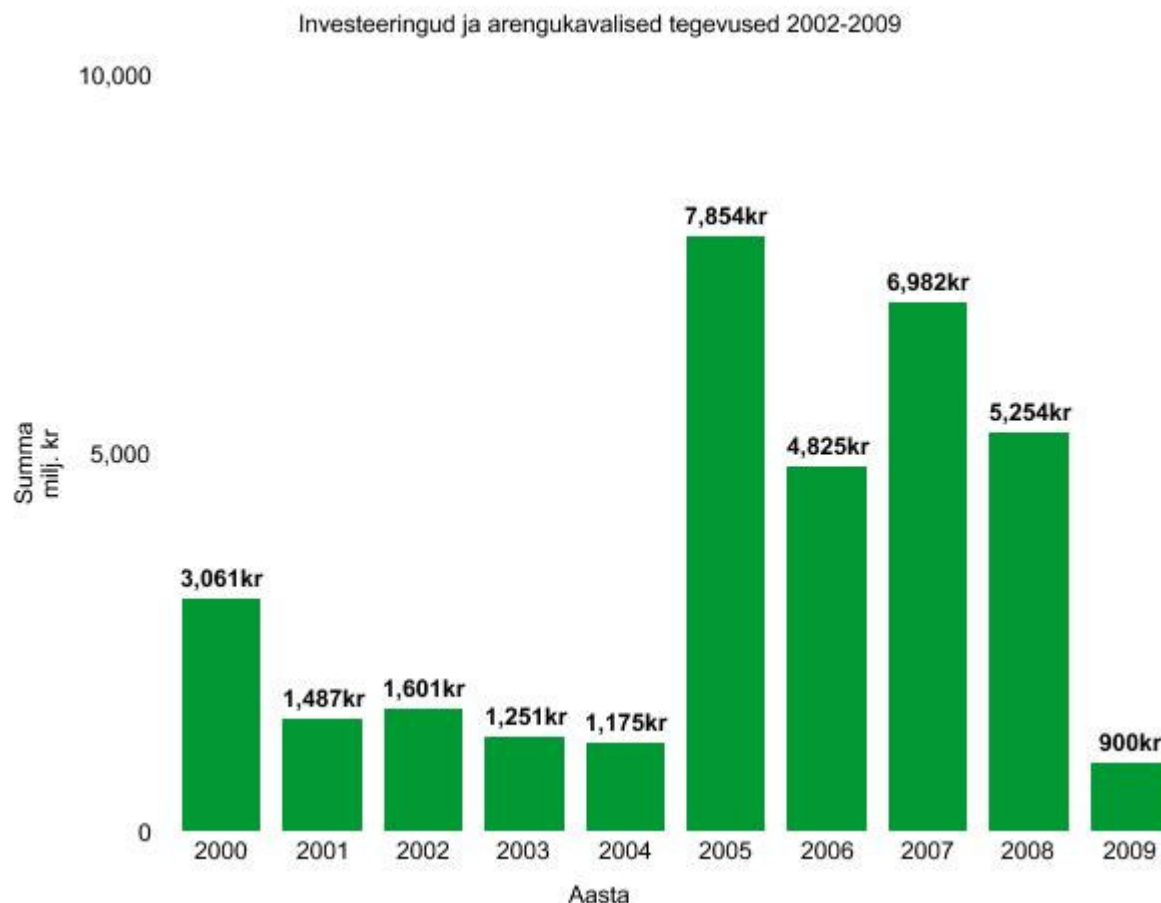
Joonis 2. Tululiikide osakaal 2009. aastal

Joonis 3. Eelarve tulud 2005-2009

Joonis 4. Tegevuskulude ja toetuste valdkondlik jaotus 2009

Joonis 5. Investeeringud 2003-2009

2. SWOT-ANALÜÜS

Rannu valla SWOT analüüs koostati Rannu vallamajas 19. jaanuaril 2010. aastal toimunud arengukava koosolekul, millest võtsid osa volikogu komisjonide esimehed, asutuste juhid ja vallavalitsuse ametnikud.

SWOT analüüs on meetod, millega hinnatakse omavalitsuse tugevaid külgi (i.k. strengths), nõrku külgi (weaknesses), võimalusi (opportunities) ja ohte (threats).

Tugevused	Nõrkused
- haridusasutused (kool, lasteaed); - rahvamaja võimaldab palju tegevusi; - ettevõtluse tase on kõrge; - väike tööpuudus; - looduskeskkond (Võrtsjärv); - asukoht (lähedus Elvale); - konservatiivne juhtimispoliitika; - turismiobjektid; - põllumajanduses kõik maad kasutuses; - maavarade (turvas, kruus); - Võrtsjärve äärsete valdade koostöö.	- asukoht (kaugus Tartust, transport, töö käimise kaugus); - ettevõtluskeskkond (puuduvad vabad maad, kinnistud, töötajate vähesus, puudub söögikoht); - inimeste vähene aktiivsus (ei ole külaseltse, kodanikeühendusi); - valla hoonete mitteefektiivne kasutamine; - töö noortega; - vähene investeerimisvõime infrastruktuuri (vesi, kanalisatsioon, teedevõrk); - suvilapiirkondadele vähene tähelepanu; - vananev rahvastik.
Ohud	Võimalused
- omavalitsuste sundliitmine;	- arenguvõimalusi pakkuv haldusreform;

- riiklik haridusreform toob keskkooli kadumise; - jätkuv majanduslangus toob riigi poolt eraldiste vähendamise, mis ei võimalda täita kohustusi; - riigi poliitika (reformid) muutlikkus ja ebamäärasus; - Eesti ja Tartumaa kontekstis ääremaaks muutumine.	- rohkem koostöövõimalusi naaberomavalitsustega; - ökoturismi arendamine; - tõukefondide toetuste ärakasutamine omavalitsuse haldusvõimekuse suurendamiseks; - taastuenergeetika võimaluste kasutamine (sõnnik, võsa, hein); - olemasolevate turismiobjektide võimlauste parem ärakasutamine; - turismi toetavate uute teenuste ja toodete pakkumine.

Tabel 6. SWOT-analüüsi tulemused

Rannu valla SWOT analüüsi põhjal on Rannu valla peamisteks tugevusteks asukoht Võrtsjärve ääres, hea haridus, vabaajategevust korraldav ja kultuurisündmusi pakkuv rahvamaja ja suhteliselt lähedal asuvad Elva ja Tartu.

Peamisteks nõrkusteks peetakse samuti kaugust Tartust, kuna kaugus on töölkäimiseks liiga suur. Nõrkusteks peetakse ka elanike nõrka sidusust ja koostöövõimet. Ettevõtluse arendamiseks on puudus ressursidest.

Peamised ohud on riigi ebamäärasest käitumisest haldusreformi poliitikas ja oht, et jätkuv majanduslangus toob kaasa avalike teenuste kahanemise ning perspektiivis muutumise ääremaaks.

Võimalused on omavalitsusele on seotud riigi halduspoliitikast, tõukefondide võimaluste ärakasutamisest, taastuenergeetika ressursidest ja turismivaldkonna arendamisest.

3. MISSIOON JA VISIOON

3.1. Organisatsiooni missioon ja põhiväärtused

Missioon kirjeldab organisatsiooni tegevuse olemust ja põhjendab selle olemasolu vajalikkust pikemas perspektiivis. Missioon toob välja organisatsiooni peamised rollid ja vastavad tegevusvaldkonnad. Kohaliku omavalitsuse tegevusvaldkond määrab ära tema olulise rolli kohaliku elu kujundamisel. Lai spekter ülesandeid ja ainuvastutus kohaliku elu põhiküsimustes kohustab määrama omavalitsusorganite missiooni. Rannu vallavolikogu ja Rannu vallavalitsuse missioon on:

- Kindlustada ökoloogiliselt turvaline elukeskkond ja säilitada väärtuslik looduskeskkond.
- Osutada kvaliteetseid avalikke teenuseid.
- Säilitada ajalooliselt väljakujunenud identiteet ja soodustada kultuuri arengut.
- Toetada ja arendada kohaliku omaalgatust ja elanike ühistegevust.
- Luua ettevõtluse arenguks soodsad eeldused.
- Korrastada valla infrastruktuur.

3.2. Visioon

Visioon on nägemus tulevikust, mille nimel arengu kavandaja tegutseb. Visiooni arengukavas sõnastamise mõte on selles, et me teame, mida me tahame saavutada ja me saame hiljem kontrollida, kas me jõudsimme selle tulemuseni. Visiooni saavutamiseks seatakse paika

eesmärgid, mille alusel koostatakse tegevuskava. Eesmärgid on esitatud valdkondlikult tegevuskava peatükis.

Visioon aastaks 2016

Kvaliteetse elu- ja looduskeskkonna, majanduslikult ja sotsiaalselt edukate inimeste ning mitmekülgse ja innovaatilise maaettevõtluse piirkond Tartumaa läänepiiril.

- Kvaliteetne elukeskkond – kvaliteetne haridus elukoha lähedal, isiku- ja perekeskne sotsiaalabi, traditsioonidega kultuur, korras infrastruktuurid, kvaliteetne avalik teenus.
- Kvaliteetne looduskeskkond – väärtusliku puutumatu looduskeskkonna säilitamine ja inimkasutusega looduskeskkonna korrashoid ja säästev kasutamine inimeste tervise ja majandusliku heaolu hüvanguks.
- Majanduslikult ja sotsiaalselt edukad inimesed – mitmekülgne ettevõtlus, säästev areng, kvaliteetne elukeskkond ja korras infrastruktuurid annavad võimaluse inimeste igakülgse elukvaliteedi tõstmiseks ja jätavad rohkem aega sotsiaalse koostöö ja kultuuriga tegelemiseks kogukonnas.
- Valdkondlikult mitmekesine ettevõtlus – intensiivne kuid loodussäästlik põllumajandus, loodusturism, kvaliteetne teenindus.

4. PEAMISED INVESTEERINGUD JA TEGEVUSED 2010-2016

Alltoodud tabelis on tegevusvaldkondade peamised investeeringud ja tegevused aastateks 2010-2016. Tabel koostati Rannu vallamajas 19. jaanuaril 2010. aastal toimunud arengukava koosolekul, millest võtsid osa volikogu komisjonide esimehed, asutuste juhid ja vallavalitsuse ametnikud.

Tegevusvaldkond	Peamised investeeringuobjektid ja tegevused
Koostöö ettevõtlusega	- taastuvenergeetika võimaluste kasutamise uurimine ja kasutamine.
Haridus	- Rannu Keskkoolis ventilatsiooni ja küttesüsteemi rekonstrueerimine, võimalik remont, infotehnoloogia kaasajastamine; - Rannu Lasteaias küttesüsteemi rekonstrueerimine, lagede soojustamine.
Kultuur	- Rannu Rahvamaja aknad, ukсед (energiasääst); - Tamme klubi küttesüsteemi rekonstrueerimine.
Tervishoiu- ja sotsiaalvaldkond	- perearstikeskuse (uute ruumide) rajamine; - töötusest tulenevad tagajärjede ärahoidmine.
Teed ja transport	- Rannu aleviku Pargi tee rekonstrueerimise lõpetamine.
Elamumajandus	- Õpetajate maja katuse rekonstrueerimine; - Noorma küla elamu katuse rekonstrueerimine (ja ümberehitamine sotsiaalmajaks).
Turvalisus	- kohaliku vabatahtliku päästeteenistuse taastamise toetamine; - abipolitsei toetamine,

Keskkond	- Kureküla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rekonstrueerimine; - Kaarlijärve ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni trasside rekonstrueerimine; - hajaasustuse veeprogrammis osalemine.

Tabel 7. Peamised investeeringud ja tegevused aastateks 2010-2016**5. VALDKONDLIKUD EESMÄRGID JA TEGEVUSKAVA 2010-2016**

Käesolevas peatükis on määratletud valdkondade kaupa olukorra ülevaade, valdkondlikud üldisemad ja konkreetsemad eesmärgid. Seejärel iga valdkonna tegevuskava (nn pehmed tegevused) ja investeeringud nende eesmärkide realiseerimiseks. Eesmärgid tulenevad püstitatud missioonist ja visioonist, eelnevast arengukavast, teistest valla arengudokumentidest, käesoleva arengukava koostamisel esitatud ettepanekutest ja ideedest. Tegevuskava sisaldab tegevust, eeldatavaid osalejaid tegevuse elluviimisel, võimalikke finantseerimisallikaid ja tegevuse rakendamise aastaid. Tegevuste järel on toodud valdkonna investeeringud kuni aastani 2016.

5.1. ETTEVÕTLUS**Olukorra ülevaade**

Ettevõtjad, olenemata töötajate arvust ja käibest, on olulised valla arengutaseme ja positiivse kuvandi loojad. Olulisemad tööandjad (üle 20 töötaja) ettevõtluses on OÜ Põltsamaa Meierei Juustutööstus, OÜ Kure Mõis, OÜ Rannu Mõis, OÜ Melior-M, OÜ Ranna Farm, OÜ Harry Metall. Olulised tööandjad väljaspool ettevõtlust on Rannu Vallavalitsus ja Eesti Maaülikooli Limnoloogiakeskus. Rannu valla ettevõtluse arengu probleeme ei ole analüüsitud, kuid ettevõtjate poolt on esile tõstetud kvaliteetse tööjõu puudus, sobiva ettevõtluskeskkonna puudumine, transpordiprobleemid, üldine majandusolukord.

Uute ettevõtete tekkimiseks ja olemasolevate arenguks on vaja luua soodsad tingimused. Ettevõtete arendamiseks on vajalik sobiv ja ettevalmistatud asukoht, kvalifitseeritud tööjõud, töötajatele head töötingimused ja nende elamiseks puhas elukeskkond, kvaliteetsed avalikud ja erasektori teenused. Piirkonna atraktiivseks muutmine ettevõtjale ja töötajale ning ettevõtluskeskkonna väljaarendamine on valla esmane ülesanne.

Eesmärgid

1. Rannu vallas on ettevõtluse arengut soodustav kaasaegne ja keskkonnasäästlik infrastruktuur.
2. Internetiühendus ja telefoniside on kogu vallas kättesaadav.
3. Haritav maa on aktiivses kasutuses.
4. Põllumajandus on mitmekesine, kasvav osa on mahepõllumajandusel ja alternatiivsel põllumajandusel.
5. Vallal on andmebaas võimalike ettevõtluseks sobivate kinnistute, kruntide ja maa-alade kohta.
6. Ettevõtjate ja omavalitsuse vahel on sõlmitud koostöökokkulepe ettevõtluse arengu soodustamise kohta Rannu vallas.
7. Kohapeal on võimalik osta kohalike tootjate toodangut.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Ettevõtjatega koostöös	Vallavalitsus	Rannu vald	2010-2012

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
	taastuenergeetika võimaluste uurimine ja rakendamine	Ettevõtjad	Ettevõtjad Fondid	
2.	Valla ettevõtluskeskkonna parandamiseks vajalike tegevuste kaardistamine	Vallavalitsus Ettevõtjad	Rannu vald Ettevõtjad Fondid	2010-2011
3.	Kohaliku ettevõtluse arengu soodustamise põhimõtete väljatöötamine	Vallavalitsus Ettevõtjad	Rannu vald	2010-2011
4.	Traditsioonilise Eesti toidu ja mahetoidu tootmise ja tarbimise soodustamine	Vallavalitsus Ettevõtjad	Rannu vald Ettevõtjad Fondid	2011-2013
5.	Haridusasutuses ettevõtluse aluste õppekavasse viimine	Vallavalitsus Rannu Keskool	Rannu vald	2011-2012
6.	Kohaliku (toidu) müügi- ja söögikoha rajamisele kaasaaitamine	Vallavalitsus Ettevõtjad	Rannu vald Ettevõtjad Fondid	2012-2013

5.2. HARIDUS

Olukorra ülevaade

Rannu alevikus asuv Rannu Keskool töötab kokku 3 hoones – koolimajas, lasteaias (1. – 3. klass) ja rahvamajas (muusika-, kunsti- ja käsitööklassid). Koolihoone on põhiasas valla omavahenditega renoveeritud, kuid uuendamist vajavad tehnossüsteemid (küttesüsteem, ventilatsioon, kooliümbruse teed). Staadioni võimalused ei vasta tänapäeva nõuetele, see vajab uuendamist. Võimla vajab rekonstrueerimist. Kooliõpilaste arv on 01.01.2010. a seisuga 204 last. Kool töötab ühes vahetuses. Õpilased õpivad riikliku õppekava alusel. Uued klassikomplektid komplekteeritakse eelkõige oma piirkonna õpilastest. Vabadele kohtadele võtab kool täiendavalt õpilasi juurde teistest piirkondadest eelkõige Elvast ja Kongutast. Kooliõpilaste arv on 204 ning lähiaastatel see väheneb. Õpilaste õppeedukus on hea, tasemetööde, lõpu- ja riigieksamite tulemused on üle riigi keskmise.

Õpilaste arvu vähenemisest tingituna tuleb kaaluda keskkooli osa säilitamise võimalusi ja mõttekust (majanduslikud ja sotsiaalsed argumendid). Paraku käesoleval hetkel alternatiiv Rannu kooli tasemega võrdsele heale keskkoolile lähipiirkonnas puudub.

Koolis töötavad huviringid. Sporditegevus on väga edukas. Õpilaste ja õpetajate silmaringi laiendamiseks on oluline rahvusvaheline koostöö ning osalemine erinevates projektides. Kool osaleb lisaks riigisisestele projektidele juba teises rahvusvahelises Comeniuse projektis. Koolis töötab täiskohaga logopeed. Erivajadustega õpilaste lisandumisest tingituna on äärmiselt vajalik luua sotsiaalpedagoogi ametikoht. Selle ametikoha vajadust kinnitas ka Tartu Maavalitsuse poolt läbi viidud tugisüsteemide inspekteerimine ja Tartumaa õppenõustamiskeskuse komisjon. Lisaks sellele on vajadus kasvatusraskustega õpilaste klassi taasavamiseks.

Rannu Lasteaed asub Rannu alevikus. Lapsed on jaotatud kolme vanuserühma. Lasteiaikohti on kolmes rühmas kokku 60. Pool majast on Rannu Keskooli algklasside kasutuses. Hoone siseruumid on omavahendite abil remonditud. 2005. aastal uuendati lasteaija hoonet ja krunti põhjalikult. 2007. a uuendati põhjalikult vananenud laste mänguväljak, paigaldati ohutud ja kaasaegsed mänguatraktsioonid ning ehitati uus välisvalgustus. Lahendamist vajab küsimus lastevanemate osast lasteaija majanduskulude katmises, viimased aastad ei ole lapsevanemaid

majanduskulude katmisse kaasatud. Lasteaia köögitehnika ja rühmade sisustus vajab uuendamist. Laste aktiivseks tegevuseks on vajalikud hooajalised spordivahendid.

Eesmärgid:

1. Kool võimaldab igale õppijale, sealhulgas haridusliku erivajadusega õpilastele hea põhihariduse omandamise.
2. Koolis on kaasaegne õppimist ja õpetamist soodustav turvaline õpikeskkond (koolimaja vastab tuleohutuse, töö- ja tervisekaitse nõuetele).
3. Edukas meeskonnatöö - töötajate ja õpilaste osalus planeerimises, juhtimises ja korraldamises.
4. Kvaliteetset õppetööd tagav õpetusmetoodika, õppevahendid ja õpetajate täiendkoolitus.
5. Hea koostöö omavalitsuse, valla asutuste, lastevanemate, õpilasesinduse ja lähiümbruse koolidega.
6. Lasteaias on loodud kaasaegne ja turvaline keskkond lastele päevahoiuks ja õpetamiseks.
7. Lasteaias on turvaline töökeskkond.
8. Lasteaia ja lastevanemate vahel on usalduslikud ja vastutustundlikud suhted, et tagada lastele parimad võimalused arenemiseks.
9. Lastevanemad osalevad lasteaia majanduskulude katmises, et laiendada võimalusi laste õpikeskkonna ja mängukeskkonna arendamiseks ning tagada lasteaia jätkusuutlik areng.
10. Rannu vald soodustab kõigi vanusegruppide elukestvat õppimist ja loovuse arendamist.

Rannu Keskkool

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Õppevahendite uuendamine, õpetajate täiendkoolitus	Keskkool	Rannu vald, Fondid	2010-2016
2.	Rahvusvaheline koostöö	Keskkool Partnerid	Rannu vald, Fondid	2010-2016
3.	Uuele riiklikule õppekavale üleminek	Keskkool	Riik, Rannu vald	2011-2013
4.	Õppekeskkonna viimine vastavusse uue riikliku õppekava nõuetega	Keskkool	Rannu vald, Riik	2011-2013
5.	Infotehnoloogiliste vahendite kaasajastamine	Keskkool	Rannu vald, Fondid Projektid	2010-2016
6.	Inventari ja mööbli uuendamine	Keskkool	Rannu vald, Fondid	2010-2016
7.	Töö- ja tehnoloogiklassi ning käsitööklassi seadmete uuendamine	Keskkool	Rannu vald, Fondid	2010-2016
8.	Terviklik õpiabisüsteem	Keskkool	Rannu vald, Riik	2011-2016
9.	Koolielu toetavad projektid	Keskkool Projektides osalejad	Projektid	2010-2016
10.	Elukestva õppimise ja loovuse arendamise koolituste korraldamine	Rannu vald	Rannu vald Projektid	2010-2016

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
11.	Ettevõtluse ja loovuse arendamine koolis	Keskool	Rannu vald	2010-2016
		Rannu vald	Fondid	
12.	Kohaliku toidu kasutamine haridusasutustes	Keskool	Rannu vald	2010-2016

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Võimla remont	300 000	Rannu vald, Fondid	2010-2012
2.	Keskkütte-, vee- ja kanalisatsioonisüsteem	1 000 000	Rannu vald, Fondid	2011-2016
3.	Ventilatsioonisüsteem	500 000	Rannu vald, Fondid	2012-2016
4.	Staadioni rekonstrueerimine		Rannu vald, Fondid	2014-2016
5.	Sööklabloki rekonstrueerimine	400 000	Rannu vald, Fondid	2010-2012
6.	Valvesignalisatsioon	50 000	Rannu vald, Fondid	2016

Rannu Lasteaed

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Lastevanemate osalemine majanduskulude katmises (majanduskulud, toitlustamine)	Rannu vald Lasteaed Lapsevanemad	Rannu vald Lapsevanemad	2010-2016

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus kr.	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Köögibloki uuendamine	200 000	Rannu vald	2010-2013
2.	Mööbli uuendamine	200 000	Rannu vald	2010-2013
3.	Küttesüsteemi rekonstrueerimine		Rannu vald	2014
4.	Pesuruumide rekonstrueerimine	200 000	Rannu vald	2015

5.3. KULTUUR

Olukorra ülevaade

Rannu vallas tegeleb igapäevaselt kultuuritööga 4 asutust – Rannu Rahvamaja, Rannu Raamatukogu, Kureküla Raamatukogu ja Sangla Raamatukogu. Rannu Rahvamaja on lisaks põhitegevusele erinevate vanuse- ja huvigruppide kultuuritegevust koondav asutus. Raamatukogude ülesandeks on lisaks teavikute laenutamisele osutada avaliku internetipunkti

teenust. Väike-Rakke ja Kureküla raamatukogude tulevikuvisioniks on kujuneda osaks piirkonna külakeskustest.

Eesmärgid

1. Rannu valla kultuuriobjektid on renoveeritud ja korras.
2. Kultuuriasutused pakuvad mitmekülgeid võimalusi elanike kultuurialaseks eneseteostuseks ja meelelahutuse tarbimiseks.
3. Kultuuriasutustes töötavad avatud, uuendusmeelsed ja sõbralikud inimesed.
4. Kultuuriasutused tegutsevad kõigile elanike sihtgruppidele.
5. Külakultuur on oluline osa valla kultuurielust.
6. Kultuuriasutused kaasavad erinevaid elanike sihtgrupe ja teevad kõigiga koostööd.
7. Raamatukogud on varustatud avatud internetipunktidega.
8. Raamatukogud on varustatud lugejaid huvitava kirjandusega, mida uuendatakse pidevalt.
9. Vald ja kirikukogudused teevad koostööd kirikute, kui suure kultuuriväärtusega objektide, renoveerimiseks ja väärikaks kasutamiseks.
10. Vald teeb koostööd Muinsuskaitseametiga ja vabäihendustega vallas asuvate kultuurimälestiste ja muinsuskaitsealade säilitamiseks, hooldamiseks ja renoveerimiseks.
11. Kultuuriasutused võimaldavad kultuurist osasaamise ka erivajadustega inimestele.
12. Kultuuriasutused korraldavad huviharidust ja täiendharidust oma valdkonnas.
13. Sangla ja Kureküla raamatukogud tegutsevad külakeskustena.
14. Kirikud on korras ja hooldatud.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Loovust ja elukestvat õppimist toetavad tegevused	Rannu vald Rannu Rahvamaja	Rannu vald Fondid	2010- 2016
2.	Rannu pargis suviste vabaõhuürituste korraldamine	Rannu vald Rannu Rahvamaja	Rannu vald Fondid	2010- 2016
3.	Külapäevade, talupäevade ja muude kogukonda ühendavate sündmuste ja koolituste korraldamine	Rannu vald Rannu Rahvamaja	Rannu vald Fondid, MTÜ-d	2010- 2016
4.	Kultuurimälestiste tähistamine, korrashoid, rekonstrueerimine	Rannu vald	Rannu vald Omanikud, Fondid	2010- 2016
5.	EAÕK kiriku kasutamine ja remondi toetamine	Rannu vald EAÕK	Rannu vald EAÕK Fondid	2011- 2012

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus kr.	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Rannu Rahvamaja akende ja uste uuendamine	100 000	Rannu vald	2011- 2012
2.	Rannu Rahvamaja katusakna ehitus	75 000	Rannu vald	2010
3.	Rannu Rahvamaja sisevalgustite ja saali valgustuse rekonstrueerimine	300 000	Rannu vald Fondid	2014- 2016
4.	Tamme klubi küttesüsteemi	75 000	Rannu vald	2010-

Nr	Investeering	Maksumus kr.	Finantseerimisallikad	Aasta
	remont		Fondid, MTÜ-d	2011
5.	Arvutipargi uuendamine kultuuriasutustes	70 000	Rannu vald	2011-2012
6.	Kureküla Raamatukogu uue katuse ehitamine	200 000	Rannu vald Fondid	2012
7.	Tamme klubi II korruse remont		Rannu vald	2014
9.	Barbara külakeskuse remont ja sisustus	300 000	Rannu vald Fondid	2013-2014
10.	Rannu mõisamüüri taastusremont	100 000	Rannu vald Muinsuskaitseamet	2016
11.	Rannu Rahvamaja saali multimeedia seadmed	100 000	Rannu vald Fondid	2010-2016
12.	Rannu Rahvamaja lava aksid (külgakardinad)		Rannu vald	2011-2016

5.4. SOTSIAALVALDKOND

Olukorra ülevaade

01.12.2009. a seisuga on Rannu vallas 586 riikliku pensioni saajat, mis on valla elanikkonnast 33,6 %. Neist 165 inimest on tööealised, kes saavad töövõimetuspensioni. Kuus inimest, kes ei ole oma eluga kodus hakkama saanud, on hooldekodus. Alates 2010. aastast on valla vanuritel võimalik saada hooldekodu teenust ka Rõngu Hooldusravikeskusest, mille ehitust 2009. aastal toetas Rannu vald. Valla sotsiaaltöötaja poolt osutatakse koduteenuseid 5-le vanurile. Rannu alevikus tegutseb pensionäride päevakeskus, kus aktiivseid osalejaid on 50 inimest. Päevakeskus pakub toetavaid teenuseid ja osalemisvõimalust laulu- ja tantsurühmas Liisu. Tamme klubi juures tegutseb eakate näitering. Pensionärid on aktiivsed reisijad ning teatri- ja kontserdikülalastajad. Tervishoiuteenuseid Rannu elanikele pakuvad perearstid Rannus ja Puhjas. Rannu vallas on üks apteek, mis töötab Noorma külas, mille on filiaal Rannu alevikus.

Eesmärgid

1. Kõigile sotsiaalhoolekande sihtrühmadele on tagatud sotsiaalne turvalisus ja toimetulek.
2. Rannu vallas on kättesaadavad kaasaegsed sotsiaalhoolekande teenused.
3. Sotsiaalhoolekande teenused soodustavad iseseisvat toimetulekut.
4. Tervishoiuteenustest on tagatud kohapeal arstiabi perearsti teenusena.
5. Rannu vallas on vähemalt üks apteek.
5. Rannu vald on tervisliku elukeskkonnaga omavalitsus.
6. Valla elanikud järgivad tervislikke eluviise ja on kaasatud tervise edendamise projektides.
7. Toetatakse pensionealiste ja erivajadustega inimeste ühistegevust.
8. Pikaajalistele töötutele on rehabiliteerivad tegevused.
9. Sotsiaalelamus(korteris) on kaasaegsed elamistingimused

Tegevuskava

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Tervishoiuteenust osutavate ettevõtete (perearst, apteek, hambaravi) tegevustoetus	Rannu vald Tervishoiuteenuse osutajad	Rannu vald	2010-2016
2.	Rõngu hooldusravikeskuse	Rannu vald	Rannu vald	2010-

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
	nõukogus osalemine			2016
3.	„Kaubabussi” või sellelaadse sotsiaalteenuse pakkumine	Rannu vald Ettevõtjad	Rannu vald	2010-2016
4.	Terviseedenduse alane töö	Rannu vald	Rannu vald, Fondid	2010-2016
5.	Pensionäride päevakeskuste tegevuse ja ühistegevuste toetamine	Rannu vald	Rannu vald, Fondid	2010-2016
6.	Töötutele toetavate tegevuste ja koolituste ning õppepäevade korraldamine	Rannu vald	Rannu vald, Fondid	2010-2012
7.	Koduhooldusteenuse osutamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
8.	Vabadest töökohtadest andmebaas ning info vahetamine ettevõtjatega	Rannu vald Ettevõtjad	Rannu vald	2010-2016

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus kr.	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Perearstikeskuse (ruumide leidmine) rajamine	Sõltub lahendusest	Rannu vald	2011-2012
2.	Päevakeskuse ruumide remont	30 000	Rannu vald	2010
3.	Sotsiaalelamu rajamine (Noorma küla nn punase elamu baasil) või sotsiaalkorteri kaasajastamine	750 000	Rannu vald, Fondid	2012-2013

5.5. TEED JA ÜHISTRANSPOORT

Olukorra ülevaade

Valla avalikus kasutuses olevaid teid on 115 km. Teedevõrgustik on piisav. Asulates on tänavate olukord hea või isegi väga hea kohtades, kus on hiljuti tänavakate vahetatud. Teede seisund hajasustuse piirkonnas on keskmine ja sõltub palju ilmastikutingimustest. Hajasustuse teed vajavad pidevat hooldust ja planeeritud uuendamist. Teeäärte võsastumine ja vähene hooldus on piirkonniti probleemiks. Aastatel 2000-2009 on tehtud kruusateede pindamist või tolmuva pinnakatte uuendamist ca 5 km ulatuses ja kruusakatte rekonstrueerimist ca 10 km ulatuses. Ühistranspordi peatused vajavad hooldust ja rekonstrueerimist. Valla omandis on 37-kohaline buss valla asutuste teenindamiseks. Ühistransport ei vasta elanike vajadustele (maakonna sotsiaalse infrastruktuuri planeeringu andmetel). Väljaspool valda töökäimiseks on vaja kasutada alternatiivseid lahendusi.

Eesmärgid

1. Rannu vallas on kaasaja nõuetele vastav teedevõrgustik.
2. Rannu vallas on elanike vajadustele vastav ühistranspordikorraldus.
3. Ühistranspordiga seonduv infrastruktuur on korrastatud.
4. Vald toetab korterelamute parklate korrastamist.
5. Valla teed, asulad ja olulised kohad on märkide ja viitadega tähistatud.
6. Teede kohta on koostatud tehoiukava.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Teemaade ja avalikus kasutuses erateede mõõdistamine ja munitsipaliseerimine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
2.	Korterelamute avalikus kasutuses teede ja parklate rekonstrueerimise toetamine	Rannu vald Korteriühistud	Korteriühistud Rannu vald	2011-2016
3.	Kergliiklusteede asukohtade valik	Rannu vald	Rannu vald, Fondid	2015
4.	Teehoiukava koostamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus kr.	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Kruusateede rekonstrueerimine	100 000 aastas	Rannu vald	2010-2016
2.	Kruusateede tolmuabaks rekonstrueerimine	300 000 aastas	Rannu vald	2013-2016
3.	Teedel ja tänavatel liiklusmärkide, teede tähistussiltide ja suunaviitade paigaldamine	100 000	Rannu vald Fondid	2014-2016
4.	Ühistranspordi ootekodade remont ja uute paigaldamine	100 000	Rannu vald	2013
5.	Tänavavalgustuse objektide rekonstrueerimine	150 000	Rannu vald	2015
6.	Rannu parkla rekonstrueerimine	400 000	Rannu vald	2015
7.	Vallamaja parkla rekonstrueerimine	200 000	Rannu vald	2016
8.	Barbara külakeskuse parkla rekonstrueerimine	250 000	Rannu vald, Fondid	2012
9.	Vallapalu kalmistu parkla rekonstrueerimine	200 000	Rannu vald	2014
10.	Rannu Pargi tee rekonstrueerimine	150 000	Rannu vald	2010

5.6. ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS**Olukorra ülevaade**

Rannu vallas on 36 korterelamut, 110 suvilat ja 500 elamut. Vallale kuulub 3 elamut (Rannu alevikus, Verevi ja Noorma külas) kokku 12 korteriga, lisaks on erinevates korterelamutes 3 eraldi korterit ja 1 sotsiaalkorter. Korteriid on antud üürile. Noorma külas asuv endine kohalik koolimaja hoone (nn punane maja) vajab kiiresti katuse remonti. Elamul on Rannu valla ajaloos oluline koht ja sellele tuleb leida kasutus, et tagada hoone säilimine. Rannu alevikus asuv 8-korteriga Õpetajate maja katus vajab vahetamist. Verevi külas asuv elamu vajab hooldusremonti. Vallapalu külas asub kalmistu, mis on rajatud 19. sajandi alguses. Kalmistu

(haljastus, valgustus, puud ja teerajad) heakord vajab uuendamist. Kalmistul asuv muinsuskaitsealune kabel vajab lähiaastatel katuse remonti ja muude osade hooldusremonti.

Eesmärgid

1. Vallale kuuluv elamufond on korrastatud.
2. Piisav ja kaasaegne sotsiaalelamufond võimaldab vajadusel eluruumi abivajajale.
3. Vald ja kortermajade ühistud ja ühisused teevad koostööd asulate heakorra taseme tõstmiseks.
4. Rannu kalmistu on korrastatud ja tähistatud.
5. Rannu kalmistul on kalmisturegister.
6. Kodutud ja leitud kassid ning koerad paigutatakse loomade varjupaika.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Kalmisturegistri loomine	Rannu vald	Rannu vald	2012
2.	Korteriühistute toetamise korra väljatöötamine (laste mänguväljakud, jäätmemajad, parkimisalad, haljasalade hooldus, küttesüsteemide rek. jms)	Rannu vald	Rannu vald Korteriühistud Korteriühisused Fondid	2010
3.	Korteriomanike, ühistute ja ühisuste toetamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
4.	Koostöö kokkuleppe sõlmimine loomade varjupaiga teenuse ostmiseks	Rannu vald	Rannu vald	2010

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus kr.	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Õpetajate maja remont (katus)	300 000	Rannu vald	2010
2.	Noorma elamu remont (katus)	300 000	Rannu vald	2010-11
3.	Kalmistu rekonstrueerimine (haljastus, valgustus, teed, piideaed, väravad, tähistused)	50 000 aastas	Rannu vald Fondid	2012-2014

5.7. TURVALISUS

Olukorra ülevaade

Avaliku korra tagavad Rannu vallas politsei- ja piirivalveameti Elva konstaablipiirkonna politseinikud ja abipolitseinikud. Piirkonda teenindavad päästeteenistuse komandod Elvas ja Puhjas. Abikomando tegutseb lähivaldadest Rõngus. Kohalik päästeteenistuse abikomando on tegevuse lõpetanud, kuid vajadus selle olemasolu järele võib aeg-ajalt tekkida, lisaks suurendaks selle olemasolu kogukonna passiivset turvatunnet. Vallavalitsus on taganud aastaringse välisvalgustuse Rannu ja Kureküla alevikus, Kaarlijärve ja Väike-Rakke külas. Väiksematesse küladesse ja bussipeatustesse on paigaldatud üksikud valgusallikad. Turvalise keskkonna loomisele aitab kaasa välisvalgustuse olemasolu lisaks alevikele ka väiksemates kohtades.

Eesmärgid

1. Rannu vallas on turvaline elada nii alevikus kui hajaasustuse piirkonnas.

2. Rannu vald, päästeamet ja politsei- ja piirivalveamet teevad pidevat ennetustööd turvalise keskkonna hoidmiseks.
3. Toimub elanike pidev teavitamine valla meedias turvalisust ohustavatest nähtustest ja võimalustest turvalisust suurendada.
4. Rannu vallas on kohalik vabatahtlik päästetenistuse abikomando, mis tegutseb mittetulundusühinguna.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Abipolitsei toetamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
2.	Naabrivalve piirkondade loomise toetamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
3.	Turvalise elu õppepäevade ja teavituskampaaniate korraldamine koostöös ametitega	Rannu vald	Rannu vald Fondid Ametid	2010-2016
4.	Valla kriisikomisjoni moodustamine	Rannu vald	Rannu vald	2010
5.	Tuletõrje veevõtukohtade korrastamine, tähistamine, ehitamine	Rannu vald	Rannu vald	2012
6.	Kohaliku päästetenistuse abikomando tegevuse taastamise toetamine	Rannu vald	Rannu vald MTÜ Fondid	2011-2013

5.8. KESKKOND

Olukorra ülevaade

Keskkonnakasutus on Rannu vallas aktiivne. Vald on intensiivse põllumajanduse piirkond. Rannu vallas on suured turbaväljad ja tulundusmetsa massiivid. Selle kompensatsiooniks on valla territooriumil Võrtsjärve hoiuala, Alam-Pedja looduskaitseala ja aktiivselt mittekasutatavad maa-alad. Detailselt käsitletakse jäätmemajandust ning ühisveevärki ja –kanalisatsiooni valdkondlikes arengukavades.

Eesmärgid

1. Keskkonnaressursside säästlik kasutamine ja tasakaalustatud areng.
2. Looduskeskkonna ja loodusväärtuste säilitamine.
3. Võrtsjärv on heas seisundis looduslik veekogu.
4. Vallas ei ole keskkonda oluliselt mõjutavaid reostusallikaid.
5. Jäätmekäitlussüsteem on jätkusuutlik ja hõlmab kõiki jäätmetekitajaid.
6. Pargid, haljasalad ja veekogud on hooldatud ja kaitstud.
7. Võrtsjärve ranna-alad on kaitstud, kui väärtuslik looduskeskkond.
8. Rannu kalmistu on hooldatud kultuuri- ja loodusväärtuslik paik.
9. Üldplaneering ja detailplaneeringud tagavad piisava arvu avalikke juurdepääse Võrtsjärve kallarasajale.
10. Keskkonnateadlikkuse õpetamine on kooli õppekavas.
11. Säästev areng toimib kõigis omavalitsuse arendatavates valdkondades.
12. Vald on liitunud Aalborgi kokkuleppega ja täidab lepingu põhimõtteid.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Hajaasustuse ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni objektide rekonstrueerimise toetamine, toetuse korra koostamine	Rannu vald Korteriühisused Korteriühistud	Rannu vald Korteriühisused Korteriühistud	2010-2016
2.	Rannu pargi, Kureküla pargi, Väike-Rakke pargi hooldus- ja korrastustööd, vajadusel pargi hoolduskava koostamine (Rannu park)	Rannu vald Elanikud	Rannu vald Fondid	2010-2016
3.	Loodusobjektide hooldustööd	Rannu vald RMK	Rannu vald Fondid	2010-2016
4.	Aalborgi kokkuleppe sõlmimine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2011
5.	Kasutusest väljas ja hooldamata maatükkide registri loomine ja omanikega tegelemine	Rannu vald Maaomanikud	Rannu vald	2011-2012
6.	Hajaasustuse veeprogrammis osalemine	Rannu vald Elanikud	Rannu vald Riik Elanikud	2010-2016

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Rannu aleviku ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimise II etapp	Hankega määratud	Rannu vald AS Emajõe Veevärk Fondid	2010
2.	Kureküla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine	500 000	Rannu vald AS Emajõe Veevärk Fondid	2010-2012
3.	Kaarlijärve ühisveevärgi ja kanalisatsiooni trasside rekonstrueerimine ja ehitamine	500 000	Rannu vald AS Emajõe Veevärk Fondid	2010-2012
4.	Jäätmekogumispunktide arendus (platside remont)	300 000	Rannu vald	2014
5.	Rannu pargi			

5.9. NOORSOOTÖÖ**Olukorra ülevaade**

Noortele on tagatud võimalus võtta osa huviringidest rahvamaja ja kooli juures, tegeleda sportimisega ja kultuuriga. Töö noortega ei ole siiski piisav. Vallas ei ole noorsootööspetsialisti, puudub noortekeskus. Noorte huvitegevus jääb suures osas kooli korraldada, kuid see ei lahenda probleeme, sest vajadus on noorte koolivälise aja sisustamiseks. Probleem on noorte suvevaheaja sisustamises, tööd on vähe ja ainult töö ei ole lahendus, vaja on ühist huvitegevust selle juurde. Ühistegevus peab olema huvitav ja hariv, kindlasti sisaldama noori huvitavaid tänapäevaseid tegevusi, samas kasvatama noortes austust vanemate ja kogukonna inimeste suhtes. Noorte ja valla side on nõrk ja kasutamata koostöövõimalusi on.

Eesmärgid

1. Vallas on vajalik arv noortekeskuseid ja noortega tegelevaid noorsootöötajaid.
2. Noorsootöötajad ja noored tegelevad aktiivselt noorte vaba aja sisustamisega.
3. Suvevaheajal korraldatakse koostöös ettevõtjatega noortele noortelaagreid.
4. Sisukas ja mõtestatud noorsootöö ja huviharidus kasvatab noortest isamaad ja kodukohta armastavaid aktiivseid inimesed, kes austavad loodust ja inimest.
5. Kasvatus- või õpiraskustega noored on kaasatud noorsootöösse eesmärgiga probleeme lahendada.
6. Noored on kaasatud valla juhtimisse ja otsuste tegemisse läbi noortevolikogu.
7. Noorsootöö-alased valla ülesanded on reguleeritud vastavalt noorsootöö seadusele.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Noorsootöötajate „leidmine”	Rannu vald Noored	Rannu vald Fondid	2010
2.	Noortele suvel töö- ja puhkelaagrite korraldamine	Rannu vald Noored Ettevõtjad	Rannu vald Fondid Ettevõtjad Lapsevanemad	2010- 2016
3.	Noorte kaasamine valla töösse Noortevolikogu tegevus	Rannu vald Noored	Rannu vald Fondid	2010- 2016
4.	Noorte osalemine erinevates EL koostööprojektides	Rannu vald Noored	Rannu vald Fondid	2010- 2016
5.	Noorsootöö prioriteetide määramine Rannu vallas	Rannu vald Noored	Rannu vald	2010
6.	Noorteühingute algatatud noorteprogrammide ja noorteprojektide vallaelarvest toetamise korra kehtestamine	Rannu vald Noored	Rannu vald	2010- 2011
7.	Noorteühingute toetamise korra kehtestamine	Rannu vald	Rannu vald	2010- 2011

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Noortekeskuste (sobivate ruumide) rajamine	100 000	Rannu vald Fondid Ettevõtjad	2011- 2012

5.10. SPORT JA VABA AJA TEGEVUSED**Olukorra ülevaade**

Rannu vallas on traditsioonidega sporditegevus. Täiskasvanute sporti on aktiveerinud Võrtsjärve mängud, kohapeal sporditöötaja korraldatud võistlused ja Tartumaa spordiliidu korraldatavad erinevate alade liigavõistlused. Tervisespordi populaarsus Eestis on oluliselt viimase aastakümnega tõusnud. Koolisport on mitmekesine, eriti tugev on tase võrkpallis ja kergejõustikus. Olulised probleemid on koolistaadioni halb olukord, inventari puudumine kergejõustikuga tegelemiseks, jõusaali vananenud tehnika, talvespordi tegemiseks inventari puudumine paljudel õpilastel. Puudub kohalik spordihuviliste klubi, kes ühendaks spordist huvitatuid ja tegeleks spordielu korraldamisega vallas. Arvestades üldist teadlikkuse tõusu

sporditegemise ja liikumise kasulikkusest, oleks vaja tegeleda kõigi vanusegruppide seas tervislike eluviiside ja sporditegemise propageerimisega.

Eesmärgid

1. Rannu vallas on kogu valla territooriumile rajatud inventariseeritud, ohutusnõuetele vastavad, korras ja hooldatud spordiobjektid. Igas külas on vähemalt 1 spordiobjekt.
2. Rannu vallas on spordihuviliste poolt loodud spordiklubi, kes haldab spordiobjekte ja tegeleb sporditegevuse koordineerimisega vallas.
3. Tervisespordiga tegelevad kõik vanusegrupid.
4. Vald toetab esindusvõistkondi ja tippportlasi ja loob toetamise reeglid.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Spordiürituste kalendri koostamine ja avalikustamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
2.	Spordiobjektide hooldamine ja korrashoid	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
3.	Terviseradade, mänguväljakute, palliplatside suusaradade, uisuväljakute hooldus	Rannu vald Spordiklubi	Rannu vald Spordiklubi	2010-2016
4.	Spordiobjektide inventariseerimine, passistamine ning tähistamine	Rannu vald Spordiklubi	Rannu vald Fondid	2010-2016
5.	Sportlaste toetamise korra koostamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2011
6.	Spordiklubi loomine ja selle tegevuse toetamise korra loomine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2011
7.	Tervisespordi sarja korraldamine (4x aastas). Kõigile vanusegruppidele terviseürituste korraldamine	Rannu vald Spordiklubi	Rannu vald Fondid	2010-2016
8.	Rannu alevikus noorte spordipargi rajamine	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2012-2015

Investeeringud

Nr	Investeering	Maksumus	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Terviseradade, mänguväljakute, palliplatside suusaradade, uisuväljakute rajamine.	100000 aastas või sõltuvalt objektist	Rannu vald Fondid Spordiklubi	2011-2016

5.11. KÜLALIIKUMINE JA VABAÜHENDUSTE TEGEVUS

Olukorra ülevaade

Külaliikumisel on Rannu vallas piisavalt arenguruumi. On toimunud külapäevi, külates on aktiivseid inimesi, kes tegelevad külakultuuriga, kuid terviklikku ja külaelanike endi aktiivsusel põhinevat külaliikumist ei ole. Rannu vallas ei ole realselt tegutsevat külaseltsi. Rannu vallas ei ole ühelgi külal arengukava või mitme küla ühist arengukava. Küla on

inimesed ja territoorium ning igal külal on alati mingi erinevus teisest külast. Külade (inimeste ja maastiku) eripära on oluline väärtus ja ajalooline sõnum, mida tuleb väärtustada ja hoida. Seda saavad kõige paremini teha küla elanikud ise. Rannu valla inimeste mittetulunduslik ühistegevus toimub läbi mittetulundusühingute, seltsingute. Rannu vallas on registreeritud 28 MTÜ-d. Nende hulgas on jahiseltsid ja maaparandusühised, mille moodustamine on kohustuslik, et tegutseda selles valdkonnas. Rahvaalgatuslikeks ühinguteks on MTÜ-d Kolumats, Rannu Kultuuri- ja Haridusselts, Rannu Maanaiste selts „Laine“ ja Rannu Muinsuskaitse Klubi. Nende ühingute olulisus seisneb omaalgatuslikus kultuuri arendamises ja külaliikumisele kaasalöömises. Rannu vald toetab initsiatiivikaid inimesi ja ühinguid. Rannu vald kuulub MTÜ Võrtsjärve Ühendus liikmete hulka, kuhu kuuluvad Võrtsjärve piirkonna 8 omavalitsuse MTÜ-d, ettevõtjad ja vallad. Rannu vald kuulub MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmete hulka, MTÜ tegeleb kalanduse valdkonna arendamisega.

Eesmärgid

1. Külaliikumise ja külaseltsidega on hõlmatud kogu Rannu vald.
2. Külaliikumine tekitab erilise kodukohatunde ja väärtustab elupaika.
3. Külaseltsid ja külavanemad teevad omavahel ja vallaga koostööd.
4. Vald toetab, stimuleerib ja tunnustab külaliikumist ja teisi vabäühenduste tegevusi.
5. Vabäühendused ja erinevad vanuse- ning huvigrupid on kaasatud kohaliku omavalitsuse volikogu komisjonide tegevusse kokkulepitud korra alusel.
6. Vabäühenduste projektitoetuste ja tegevustoetuste andmine ja avalikustamine toimub volikogu kehtestatud korras.
7. Vabäühenduste ja avalikkuse kaasamine omavalitsuse otsuste tegemisse toimub kokkulepitud reeglite alusel.
8. Toimub vabäühendustele nende avalike teenuste üleandmine teenuste kvaliteedi parandamiseks, kus vabäühendused on peamised teenuse tarbijad (sport, kultuur jm).
9. Vabäühendustele valla veebilehel info avaldamise võimaluste loomine.
10. Vald ja vabäühendused lähtuvad omavahelistes suhetes vabäühenduste manifestis toodud põhimõtetest.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Vabäühenduste KOV otsustusprotsessidesse kaasamise kokkuleppe sõlmimine	Rannu vald Vabäühendused	Rannu vald	2010-2016
2.	Vabäühenduste projektitoetuste ja tegevustoetuste andmise korra koostamine	Rannu vald Vabäühendused	Rannu vald	2010-2011
3.	Valla veebilehel vabäühendustele info avaldamise võimaldamine	Rannu vald Vabäühendused	Rannu vald	2010
4.	Külaseltside ja külavanemate tekkimise toetamine	Rannu vald Vabäühendused	Rannu vald	2010-2013
5.	Külaseltside toetamine küla arengukavade ja külastatuutide koostamiseks ning ühingute registreerimiseks	Rannu vald Vabäühendused	Rannu vald Fondid	2010

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
6.	Külade heakorrakonkurssi, spordivõistluste jm tegevuste korraldamine	Rannu vald Vabäihendused	Rannu vald Fondid	2010- 2016
7.	Osalemine MTÜ-s Võrtsjärve Ühendus ja MTÜ-s Võrtsjärve Kalanduspiirkond	Rannu vald Vabäihendused	Rannu vald	2010- 2016

5.12. TURISM

Olukorra ülevaade

Rannu vallas on turismi arendamiseks mitmed eeldused. Valla läänepiiriks on Võrtsjärve rand. Rannu vald ja Võrtsjärv on omavahel geograafiliselt ja kultuurilis-ajalooliselt tihedalt seotud. Rannu valla osas on Võrtsjärve rand turismi arenguks erinevaid võimalusi pakkuv. Vallas on mitmeid kultuurimälestistest vaatamisväärsusi (kirikud, Tamme tuulik, Rannu park jt). Turismile suunatud ettevõtmiste eest sai vald 2006. a. prima turismitoetaja tiitli Lõuna-Eestis. Vald korraldab oma territooriumil asuvate turismiobjektide korrastamist (Tamme paljand, Vehendi puhkekeskus). Turismi arendamine toimub koostöös Võrtsjärve Sihtasutusega, sihtasutusega Lõuna-Eesti Turism ja sihtasutusega Tartumaa Turism. Arengutegevuse aluseks on Võrtsjärve piirkonna arengukava ning turismistrateegia. Oluliseks turismi- ja koolitusobjektiks on Eesti Maaülikooli Limnoloogiakeskuses rajatud järvemuseum. Vehendi puhkekeskuse arendamiseks tuleb leida uusi tegevusi keskuse külastajatele, tuleks hinnata puhkekeskuse hoone ja ranna paremaid kasutusvõimalusi. Rannu vallas on turismiettevõtted Vehendi Motell, Jõesuu Turismitalu, Trepimäe Puhkemaja, Kaatri Puhkemaja. Ettevõtjate tehtud investeeringud on olulised, sest uued ja rekonstrueeritud ning heas korras hooned ja krundid väärtustavad kogu piirkonda. Uue tegevusena turistidele-pealtvaatajatele on arenenud motosport, mille baasiks on kujunenud endine Kaarsimäe kruusakarjäär.

Eesmärgid

1. Rannu vald on tuntud kui puhta keskkonnaga turismisihtkoht.
2. Turismiettevõtted pakuvad kohalikust toorainest ja kohaliku tootja poolt toodetud tervislikku toitu.
3. Vald teeb koostööd turismiettevõtjatega.
4. Vaatamisväärtused on tähistatud ja nende kohta on olemas info veebis ja paberil.
5. Korraldatakse turistidele suunatud kohalikku omapära sisaldavaid üritusi.(Barbara teema, veesport, motosport).

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Koostöö Rannu valla turismiettevõtjatega	Rannu vald Ettevõtjad	Rannu vald	2010- 2016
2.	Vehendi puhkekeskuse haldamine	Rannu vald	Rannu vald	
3.	Turismialaste meenete ja infomaterjalide valmistamine	Rannu vald Ettevõtjad	Rannu vald	2010- 2016
4.	Turismiettevõtjate avatud uste päevade korraldamine	Rannu vald Ettevõtjad	Rannu vald Ettevõtjad Fondid	2010- 2016
5.	Vehendi puhkekeskuse	Rannu vald	Rannu vald	2010-

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
	kontseptsiooni edasiarendamine (mänguatraktsioonid, paadilaenus, toitlustus)	Ettevõtjad	Fondid	2016
6.	Võrtsjärve Sihtasutuse tegevuse toetamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016

5.13. VALLA ÜLDINE ARENG JA JUHTIMINE

Eesmärgid

1. Vald areneb valla arengukavas kavandatud tegevuste alusel.
2. Vallavalitsus on haldussuutlik, osutab kvaliteetseid avalikke teenuseid ja tagab tõhusa finantsjuhtimise.
3. Tagatud on munitsipaalasutuste areng ja koostöö.
4. Valla erinevates piirkondades on tekkinud kogukonnatunne.
5. Valla uuendatud üldplaneering ja detailplaneeringud kompaktse hoonestusega alade kohta, mis suunab efektiivset maakasutust ja valla arengut.
6. Valla tegevus on operatiivselt kajastatud valla veebilehel ja valla lehes.
7. Valla poolt investeringute kavandamisel eelistatakse projekte, kus on kaasatud välisvahendid.
8. Laenude võtmine on põhjendatud, kui tegemist on investeringutega sotsiaalsesse või tehnilisse infrastruktuuri.
9. Valla otsustusprotsessidesse on kaasatud vabaihendused ja erinevate huvigruppide esindajad.
10. Vallale kuuluvad hooned on energiasäästlikud ja kasutavad taastuvenergeetikat.

Tegevused

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
1.	Ettevõtjatele atraktiivse keskkonna loomine	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2010-2016
2.	Inimsõbraliku elukeskkonna loomine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
3.	Avalike teenuste kaardistamine, vastutusalade fikseerimine, teenuste „standardi“ loomine ja selle järgimine, asutuste sisekontrolli korraldamine	Rannu vald	Rannu vald	2010-2011
4.	Valla vabaihenduste ja erinevate huvigruppide vahel koostöö põhimõtete koostamine	Rannu vald Vabaihendused	Rannu vald	2010-2011
5.	Ametnike ja töötajate taseme tõstmiseks arenguvestluste korraldamine, koolitamine, motiveerimine paremate töötulemuste saavutamiseks	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2010-2016
6.	Valla mainet kujundavate ürituste korraldamine ja	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2010-2011

Nr	Tegevus	Osalevad	Finantseerimisallikad	Aasta
	toetamise põhimõtete koostamine			
7.	Valla väliskoostöö põhimõtete koostamine ja koostöö jätkamine	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2010-2016
8.	Valla meenete ja trükiste tegemine	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2010-2016
9.	Vallavalitsuse infotehnoloogia, arhiivinduse ja dokumendihalduse süsteemi kaasajastamine	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2010-2012
10.	Kaasaegsete infostendide paigaldamine avalikes kohtades ja ruumides	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2010-2011
11.	Valla avalike teenuste osutamise ja asutuste töö kohta küsitluste koostamine	Rannu vald	Rannu vald Fondid	2010-2016
12.	Valla veebilehe ja valla lehe (kui oluliste meediaväljundite) pidev kaasajastamine. E-kaasamise hea tava rakendamine veebilehel	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016
13.	Energiasäästlikkus ja innovatiivsus kui valla märksõnad	Rannu vald	Rannu vald	2010-2016

6. ARENGUKAVA TÄITMINE JA SEIRE

Täitmine

Arengukavas on püstitatud strateegilised eesmärgid, valdkondlikud eesmärgid ja nende täitmiseks kirjeldatud tegevused. Kuna tegemist on valla arengukavaga, siis on konkreetsete tegevuste elluviimine vallavalitsuse, vallavalitsuse vastava ametniku ja asutuste ülesanne. Konkreetse aasta investeeringud vallavalitsusele ja asutustele kinnitab volikogu valla eelarve vastuvõtmisega. Arengukava tegevuste täitmine on igapäevatöö, mida korraldab vallavalitsus. Koostööd sisaldavate tegevuste genereerija on vallavalitsus, kuid selleks võib alati olla ka ettevõtja, mittetulundusühing või valla elanik. Oluline eeldus arengukava elluviimiseks on valla heal finantspositsioonil. Finantsvõimekuse kasv sõltub välisteguritest, mida mõjutada on vallavalitsusel raske, kuid seda läbimõeldum peab olema valla kulude analüüs ja valla ülesannete ja nende täitmiseks loodud struktuuride kriitiline hindamine. Võimalusel tuleb kaaluda avalike teenuste üleandmist vabähendustele.

Seire ja aruande koostamine

Arengukava rakendamise kontrollimine toimub enne järgmist eelarveaastat. Arengukava tegevuste ja investeeringute täitmise aruande esitab eelarve- ja arengukomisjon volikogule enne jooksva aasta 1. oktoobrit. Volikogu teeb arengukava aruande baasil otsuse arengukava tegevuste täitmise, uuendamise ja muutmise osas. Vajadusel muudetakse ka faktilisi andmeid. Aruande koostamine toimub järgmiselt:

1) Vallavalitsus koostab volikogu eelarve- ja arengukomisjonile 1. septembriks ülevaate arengukava täitmise kohta kus selgitab eelarveaasta tegevuste ja investeeringute täitmist.

- 2) Komisjoni ülesanne on arengukava täitmist aruande koostamisel hinnata vallavalitsuse ülevaate alusel ja subjektiivsetel alustel, hinnanguliselt.
- 3) Arengukava täitmise objektiivne mõõtmine toimub kavandatud tegevuste ja investeeringute realiseerumise kontrolli kaudu. Aruande aastal realiseerunud investeeringuid ja nende mahtu võrreldakse kavandatutega.
- 4) Komisjon annab ka subjektiivse hinnangu rahaliselt ja koguselt mittemõõdetavate tegevuste realiseerumise kohta.
- 5) Komisjoni kinnitatud aruanne peab andma valla tegevusest objektiivse ülevaate, mille alusel saab volikogu koosseis teha järeldusi arengukava muutmise vajaduse kohta.

7. RANNU VALLA EELARVESTRAATEEGIA AASTATEKS 2010-2014

Rannu valla eelarvestrateegia koostamise aluseks on võetud omavalitsuse 2009. aasta eelarve, Rahandusministeeriumi prognoosid ning Rannu vallavalitsuse poolt koostatud prognoosid aastateks 2010-2014.

Rannu valla eelarve mahuks 2009 aastal oli 21 617652 krooni. Eelarve vähenes 2008. aastaga võrreldes 18,7%, kokku 5,0 mln krooni ulatuses, mis oli tingitud nii omatulude (peamiselt üksikisiku tulumaks) vähenemisest kui ka riigieelarvest saadud toetuste vähenemisest.

Rannu valla eelarve suurimaks omatulu allikaks on üksikisiku tulumaks. Vastavalt Maksu- ja Tolliameti andmetele, vähenes üksikisiku tulumaksu laekumine 2009. aastal võrreldes 2008. aastaga valla elaniku kohta 6767 kroonilt 5853 kroonini (**allikas:** Tartumaa.ee).

Tulumaksu laekumise kogumahuks oli vastavalt 2008. aastal 11,8 mln ja 2009. aastal 10,2 mln krooni. 2010. aastal tulumaksu laekumiseks on planeeritud 9,0 mln krooni, mis on 1,2 mln krooni võrra madalam, kui 2009.aastal. Seoses finants- ja majanduskriisi ning Eestis asetleidvate majandusmuutustega (ettevõtete pankrotid, töötajate koondamised) võivad tulumaksu laekumised inimese kohta veelgi väheneda võrreldes 2010. aasta alguses prognoosituga.

Omavalitsuse eelarvest kõige enam rahalisi vahendeid on eraldatud haridusele. 2010.aastal on haridusvaldkonna kulud kokku 11,4 mln krooni, mis moodustab 60% kogueelarvest. Haridusele järgnevad kultuur, valitsemine ja sotsiaalvaldkond.

7.1. TULUD 2010-2014

Omavalitsuse peamised tulud on seotud füüsilise isiku tulumaksu, maamaksu, loodusvarade kaevandusõiguse tasude ning erinevate sihtotstarbeliste toetustega (riigipoolsed toetused). Oluliseks tuluallikaks on ka erinevate kaupade ja teenuste müügist saadav tulu. Eelarve tulude suurendamiseks on omavalitsustel võimalik võtta laenu või kaasata vahendeid erinevatest toetusfondidest ja –programmidest.

Eelarve kujunemise võimalikud riskid on seotud riigi üldise majandusliku olukorra, valla rahvastiku struktuuri muutuste ning projektipõhiste lisafinantseeringute kasutamise suutlikkusega.

Vastavalt prognoosidele on Rannu valla 2010. aasta **üksikisiku tulumaksu suuruseks** kokku 9,0 mln krooni ja 2011. aastal 8,8 mln krooni. Tulumaksu laekumine hakkab eeldatavasti suurenema alates 2012. aastast, kui on prognoositud laekumine summas 9,0 mln krooni, aastaks 2014 on tulumaksu laekumine suurusjärgus 10 mln krooni. Tulumaksu laekumisele lisandub tulu maamaksust, mis jääb aastate lõikes samaks (850 000 krooni aastas).

Rannu vallale riigieelarvest **eraldatavad toetused** on tasandusfondi eraldised (TF), mis on seotud tulude tasandamisega vabariigi keskmiseni, toimetulekutoetuste ning hariduskuludega. Omavalitsuse omatulude suurenemise korral võib tasandusfondi suurus väheneda ja vastupidi. Muud toetused on mitmesugused eraldised ministeeriumite eelarvetest, sihastustelt, mittetulundusühingutelt mitmesuguste projektide kulude katteks või kaasafinantseerimiseks.

Üheks tuluallikaks on ka **erinevate kaupade ja teenuste müük**, millest põhilise osa moodustab laekumine teistelt omavalitsustelt kooli ja lasteaiakoha kasutamise eest, samuti valla omandis olevate hoonete ja ruumide üüri- ja rentitulust. Vastavalt planeeritavale põhikooli seadusele kaob omavalitsuste omavaheline arvlemine, seega meie tulud vähenevad 2013. aastast.

Muud tulud on seotud omavalitsuse vara müügi, ressurssimaksust vee kasutamise ja maa-ainese kavandamise eest ning saastetasust olmejäätmetelt.

7.2. KULUD 2010-2014

Omavalitsuse peamised kulud on seotud nii oma territooriumil avalike teenuste osutamise kui üleüldise piirkonna arenguga. Valdavaks tavaks on kujunenud, et omavalitsuste olulisemad kuluartiklid on seotud hariduse ja sotsiaalhoolekandega, millele järgnevad valitsemiskulud (valitsus ja volikogu) ning üldised majandamiskulud.

Valla üldvalitsemise kulud on aastatel 2009-2014 stabiilsed ning hõlmavad ~10% kogu eelarve kuludest. Lisaks suunatakse igal aastal valla reservfondi 200 000 krooni. Oluliseks väljaminekuks on valitsussektori võla teenindamine ning liikmemaksud (Tartumaa Omavalitsuste Liit; Maaomavalitsuste Liit) ja ühistegevuse kulud.

Majandusvaldkonna suurimaks väljaminekuks on vallateede korrashoid.

Elamu- ja kommunaalmajanduse väljaminekud on seotud elamumajanduses Õpetajate maja ja Noorma külas asuva elamu katuste rekonstrueerimisega, veevarustuse ja ühisveevärgi rekonstrueerimisega Kaarlijärve ja Kureküla asulates ning tänavavalgustuse korrashoidmise ja hooldamisega.

Kultuurivaldkonna suuremad kulutused aastatel 2009-2014 on Rannu Rahvamaja akende uuendamine, Tamme klubi küttesüsteemi rekonstrueerimine ja Barbara külakeskuse remont.

Haridusvaldkonna olulisemaks kuluks on koolihoone võimla rekonstrueerimine, keskkütte, vee- ja kanalisatsioonisüsteemide uuendamine ja ventilatsioonisüsteemi rekonstrueerimine.

Sotsiaalhoolekande valdkonna suurimad kulud on seotud Noorma külas asuva elamu rekonstrueerimisega sotsiaalelamuks ja perearstikeskusele uute ruumide leidmisega.

Eelarve näitajate muutus ja osakaal aastate lõikes (tuh. Kr)	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Eelarve tulud + finantseerimistehingud	21768	19437	18465	18900	19400	21740
Eelarve tulud kokku	23233	19662	19555	19416	19614	21750
Maksutulud	11072	9850	9650	9850	10450	12000
osakaal tuludest %	48	50	49	51	53	55
Mittesihotstarbeline finantseerimine	7589	7308	7200	7100	7000	7000
osakaal tuludest %	33	37	37	37	36	32
Sihtfinantseerimised	2488	603	700	800	1000	1500
osakaal tuludest %	11	3	4	4	5	7
Kaupade ja teenuste müük	1323	1210	1100	800	300	300
osakaal tuludest %	5	6	5	4	1	2
Muud tulud (loodusressursid)	566	640	805	816	824	910
osakaal tuludest %	2	3	4	4	5	4
Muud tulud (varade müük, jm.)	195	51	100	50	40	40
osakaal tuludest %	1	1	1	0	0	0
Finantseerimistehingud	-1465	-225	-1090	-516	-214	-10
Kohustuste suurenemine	900	0	0	0	0	
Aktsiate ost				0	0	0
Kohustuste vähenemine	-1711	-1545	-1090	-516	-214	-10

Eelarve näitajate muutus ja osakaal aastate lõikes (tuh. Kr)						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muutused kassas	-654	1320	0	0	0	0
Eelarve kulud kokku	21768	19030	18465	18900	18600	19000
Eelarve kulud (ilma laenu ja EL-toetusteta)	20868	19437	18465	18900	19400	21740
Arengukava investeerimisvõimalus		407	0	0	800	2740
Haridus	11301	11368	11000	10650	10000	10000
osakaal kogukuludest %	54	60	60	56	54	53
Kultuur, vaba aeg	2680	2242	2200	2350	2500	2600
osakaal kogukuludest %	13	12	12	12	13	14
Valitsemine	1983	1865	1900	1900	1900	1900
osakaal kogukuludest %	10	10	10	10	10	10
Majandus	796	897	900	1000	1200	1500
osakaal kogukuludest %	3	5	5	5	6	8
Sotsiaalabi	1614	1670	1750	1900	2000	2000
osakaal kogukuludest %	8	9	9	10	11	11
Keskonnakaitse	2206	400	400	500	500	500
osakaal kogukuludest %	11	1	2	3	3	2
Kommunaalkulud	223	498	115	500	400	400
osakaal kogukuludest %	1	3	1	3	2	2
Muud (tervishoid; avalik kord)	65	90	200	100	100	100
osakaal kogukuludest %			1	1	1	0
Eelarve investeeringud (laen ja EL-fondid)	900					
osakaal kogukuludest %	4					
Osalus Rõngu hooldusravihaigla ehituses	900					

Tabel 8. Eelarve näitajate muutus ja osakaal aastate lõikes tuh. kr.

* 2009. aastal on näidatud tegelikud kulud; 2010-2014 loodetavad tulud ja kulud

7.3. KULUD 2009-2014

Vald saab investeeringuteks kasutada eelkõige omavalitsuse omavahendeid (vallaelarve), võtta investeeringuteks laenu, otsida erinevaid rahastamisvõimalusi struktuuri- ja riiklikest fondidest või saada abi riigieelarvelistest vahenditest investeeringutoetusteks.

Rannu valla olemasolevad kohustused aastani 2014 (tuhandetes kroonides)

	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	laen	intress	laen	intress	laen	intress	laen	intress	laen	intress	laen	intress
SEB pank 2005 laen	476,6	33,6	250,4	4,7	0	0	0	0	0	0	0	0
SEB pank 2006 laen	444,8	29,9	233,1	4,5	0	0	0	0	0	0	0	0
SEB pank 2007 laen	423,2	86,1	471,9	57,4	471,9	37,3	236,0	7,0	0	0	0	0
SEB pank 2008 laen	334,1	27,4	333,0	29,4	332,9	14,8	0	0	0	0	0	0
SEB pank 2009 laen	0	10,9	222,3	34,5	240,0	22,0	240,0	13,8	197,7	4,5	0	0
Kokku	1678,7	187,9	1510,7	130,5	1044,8	74,1	476,0	20,8	197,7	4,5		
Autoliising												

Tabel 9. Rannu valla olemasolevad kohustused aastani 2014 tuh. kr.

Aastad	Puhastatud	Maksimaalselt	Lubatud	Tegelik	Võimalik võtta

	eelarve mahu prognoosid	võimalike kohustuste suurus	kohustuste maht		lisalaenu
2009	20595	12357	60%	4908,0	
2010	18692	11215	60%	3229,3	7986
2011	18405	11043	60%	1718,6	9324
2012	18210	10926	60%	673,8	10252
2013	18228	10937	60%	197,8	10739
2014	19850	11910	60%	0	11910

Tabel 10. Kohustuste maksimaalne suurus 2009- 2014 tuh. kr.

Aastatel 2010 - 2014 on Rannu vallal pikaajalisi kohustuste maht kokku 3229 tuhat krooni krooni. Arvestades Rannu valla eelarvet ja olemasolevaid laenukohustusi aastatel 2010- 2014 on investeeringuteks võimalik kaasata laenuvahendeid. Kuid investeeringute teostamiseks tuleb senisest olulisemal määral kaasata erinevaid siseriiklikke ja Euroopa Liidu toetusprogramme ning leida omafinantseerimiseks vahendeid vallaeelarve siseselt.